

Практ. заняття 7, 8, 9

Використання активних ретрансляторів в зонах невпевненого прийому стільникового зв'язку

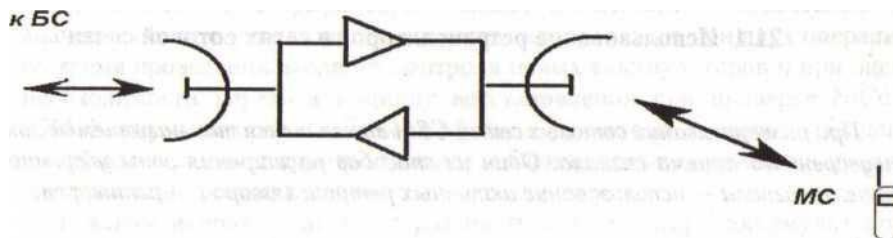
1. Загальні відомості про використання ретрансляторів в мережах стільникового зв'язку

Стандартна БС при ідеальних умовах в змозі забезпечити якісне покриття на площі 30 – 40 квадратних км. Проте в реальних умовах міської забудови і складного рельєфу внаслідок значного загасання сигналу в цегляних, залізобетонних будівлях та в областях тіні, утворених природними складками місцевості ця величина зменшується до 1 – 2 км² для міста і 10 – 15 км² – поза його межами. Крім того, при експлуатації стільникової мережі виникає потреба у покритті сільських районів з низьким трафіком, приміщень усередині будинків, транспортних магістралей, а також територій, де економічно не вигідно встановлювати БС. Тому в таких випадках доцільно використовувати активні ретранслятори (РР), які суттєво розширюють зону покриття мережі. Їх перевага: простота установки і експлуатації, можливість «дозавантаження» використовуваної БС шляхом більш ефективного використання її обладнання.

Активні ретранслятори прийнято класифікувати за такими ознаками:

- за смугою пропускання – смугові: з фіксованою смугою, з регульованою смугою; каналні. Одним з видів каналних ретрансляторів є регенеративні.
- за видом передачі донорного сигналу (на лінії від БС до РР) – без зсуву частоти, зі зсувом частоти, по ВОЛЗ;
- за умовами розміщення ретрансляторів – у відкритому просторі (outdoor покриття), в закритому приміщенні (покриття indoor).

У загальному випадку активні ретранслятори, які конструктивно складаються з двох приймальнопередавальних модулів, розташованих в одному корпусі, що представляють собою двосторонній підсилювач з коефіцієнтом K_u (рис.1), що компенсує енергетичні втрати при розповсюдженні радіохвиль одночасно по лінії до абонента (вниз) (DownLink) і по лінії до ретранслятора (вгору) (UpLink).

Рис.1 Передача сигналу з використанням активних ретрансляторів
Розглянемо узагальнені характеристики активних ретрансляторів.

1.1. Смугові ретранслятори

Найпоширеніший тип репітерів – смугові, які застосовуються як для стільникового покриття всередині приміщення (Indoor), так і для зовнішнього покриття (Outdoor). Смуга посилення таких ретрансляторів по лінії Uplink і

Downlink становить кілька МГц в діапазонах 1805 – 1880 МГц і 1710 – 1785 МГц відповідно.

Високий коефіцієнт посилення (K_u) та необхідна АЧХ досягаються схемою ретранслятора з перетворенням на проміжну частоту (IF) і назад, що забезпечує високоякісну частотну селекцію сигналу. Крім підсилювача проміжної частоти з смуговим фільтром на ПАВ (SAW – surface audio wave), модулі містять малoshумний підсилювач (LNA – low noise amplifier) на вході тракту посилення і підсилювач потужності (PA – power amplifier) на виході.

Широка смуга пропускання даних активного ретранслятора призводить до посилення всіх перешкод і частотних каналів, що потрапляють в робочий діапазон, що небажано з точки зору EMC. Крім того, втрати вихідної потужності при посиленні декількох каналів, можливість виникнення інтермодуляційних спотворень і невеликий K_u ($G_{max} = 50 - 80$ дБ) вимагають детального проектування.

1.2. Канальні ретранслятори

З метою задоволення жорстких вимог електромагнітної сумісності (EMC) при щільному розміщенні БС, а також отримання високого K_u сигналу (90 – 95 дБ), використовуються канальні ретранслятори, що забезпечують посилення одного каналу (для стандарту GSM 1800 – 200 кГц, для CDMA – 1,25 МГц та ін) і високу селективність по сусідніх каналах. Виконуються такі ретранслятори зазвичай 2-х або 4-х канальними, залежно від кількості передавачів донорної БС, як для Indoor, так і для Outdoor покриття. Є можливість перебудови частоти каналів.

Недоліком канальних ретрансляторів є їх дорожнеча, неможливість застосування при впровадженні режиму стрибків по частоті (frequency hopping) і необхідність обов'язкового моніторингу і телекерування.

Основні переваги канальних ретрансляторів:

1. Вони представляють найоптимальніше рішення для внутрішньоміського використання.
2. Високий коефіцієнт посилення ($G_{max} = 90 - 95$ дБ).
3. Оптимізація вибору донорної соти, як при частотному плануванні, так і при плануванні оптимального навантаження трафіку на соту.

1.3. Ретранслятори з частотним зсувом

Для запобігання самозбудження у смугових і канальних ретрансляторах необхідна достатня розв'язка донорної та обслуговуючої антен. Якщо це складно забезпечити внаслідок обмеженого простору, то використовують ретранслятори з частотним зсувом, в яких ретрансльована частота на лінії DownLink заміщується будь-якою іншою, вільною, з цього ж діапазону з розносом 4 – 5 каналів.

Великий K_u (100 – 110 дБ), висока вихідна потужність (до 10 Вт), достатня розв'язка (50 – 60 дБ) між обслуговуючою та донорною антенами роблять ретранслятори такого типу більш переважними для Outdoor покриття. До їх недоліків слід віднести такий недолік: розміщення таких ретрансляторів ускладнює частотне планування.

1.4. Регенеративні ретранслятори

До цього типу ретрансляторів відносяться каналні ретранслятори, в яких прийнятий сигнал обробляється цифровим процесором – DSP. При цьому проводиться повна демодуляція сигналу, приведення в цифрову форму і GSMK (Gaussian Minimum Shift Keying) модуляції для подальшої передачі. Це дозволяє досягти високого K_u (більше 140 дБ) і мінімізує коефіцієнт шуму (менше 3 дБ). Можливе використання як для Indoor рішень, так і для Outdoor використання.

1.5. Ретранслятори з волоконно-оптичним інтерфейсом

Логічним продовженням вищенаведених конструкторських рішень стало виробництво ретрансляторів з волоконно-оптичною системою роздачі донорного сигналу на віддалені радіочастотні модулі. При цьому довжина волокна може складати десятки кілометрів.

Такі ретранслятори – ідеальний варіант для Indoor покриття (великі офіси, метро, тунелі і т.д.). Крім того, вони забезпечують оптимальну якість ретрансляції. Однак висока вартість прокладки кабельних систем не завжди дозволяє отримувати ефективні рішення..

2. Використання активних ретрансляторів всередині приміщення і для зовнішнього покриття

2.1 Використання ретрансляторів всередині приміщення (indoor)

У випадку, коли будівлі знаходяться в зоні радіотіні або екрановані від проникнення радіохвиль (підвальні приміщення) – економічно ефективно застосування активних ретрансляторів. Вихідними даними при розміщенні таких ретрансляторів є наступні дані: необхідна площа покриття будівлі, його конструктивні особливості, а також рівні сигналу від сусідніх БС на запланованому місці розміщення донорної антени.

Для вимірювань рівнів сигналів використовується комплект TEMS (Test for Mobile System) та мобільний телефон з можливістю вимірювання рівнів сигналу. Зі списку сот вибирається та, сигнал БС якої максимальний, за умови, що її конфігурація дозволяє обслуговувати додаткове навантаження.

2.2 Використання ретрансляторів для зовнішнього покриття (Outdoor)

Активні ретранслятори використовуються для покриття автомагістралей або окремих ділянок місцевості з невеликим навантаженням (дачні селища, промислові будівлі, складські та торговельні приміщення, аеропорти), віддалених на деяку відстань від наявної зони покриття. У таких випадках активні ретранслятори дозволяють ретранслювати сигнал БС безпосередньо в заданому напрямку.

Для забезпечення необхідного покриття автотрас можна застосовувати двосекторні БС з мінімальною конфігурацією, тобто з одним прийомопередавачем в кожному секторі. Навантаження таких БС незначне, а відстані, що вимагають покриття, – протяжні. Тому має сенс замість деяких БС встановлювати ретранслятори, що дозволяє більш ефективно використовувати обладнання БС і скорочує витрати оператора на установку нових БС.

Для контролю і управління ретрансляторами використовується віддалений

моніторинг – Operation and Maintenance System (OMS), спеціальне програмне забезпечення, що дозволяє керувати параметрами ретранслятора, отримувати дані про вихідний потужності і навантаженні, що проходить через нього, а також відомості про несправності (самозбудження, температура та ін)

На закінчення відзначимо, що конструктивні і технічні характеристики активних ретрансляторів обумовили їх широке застосування серед операторів мобільного зв'язку країн Західної та східної Європи. В Україні їх використання обмежується їх підвищеною вартістю.